

Obhaj razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Oredništvo je v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6/L
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in po-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrače.

Inserati: Enostolpna peti-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglaš in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Prednarna štev. stand
— 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6/L
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

F. U.:

Trgovska politika in cene.

V vojski smo videli, da lahko po-
lična oblast na trgovino in na cene
odločilno upliva. Od države kontro-
lirana, takozvana vezana trgovina je
vključena temu, da je imela seveda tudi
svoje slabe strani, v prvi vrsti omo-
gočila, da so se mogle osrednje sile
lako dolgo gospodarsko držati. Se
bolj me utrljuje v prepričanju, da je
za izredne razmere, v kojih se naha-
ljamo, vezana trgovina edino pravil-
na, utisi, ki jih ima človek, ako pri-
metja razmere v Nemški Avstriji z
našimi, in to vključno temu, da je go-
spodarski položaj Nemške Avstrije
neprimerno težji, kakor naš.

Ako sem to konstatiral, nisem storil
tega zato, da bi kritiziral odredbe
vlade, ki so nam prinesle svoj čas
svobodno trgovino. Stvar je takšna,
da takrat skoraj ni drugega preosta-
lo. Za vezano trgovino je treba
močne državne sile in dobre organi-
zacije, toraj pogojev, na koje se ob
času, ko se je gradilo iz raznolikih
drobcev novo državo, prehranjevalni
minister ni mogel opirati. Danes pa
postaja stvar v teh oziirih ugodnejša.
Zato mora naša trgovska politika zo-
pet v tisto smer nazaj, v koji se je gl-
bala med vojno.

Najnujnejši vprašanj, s kojimi se
mora naša gospodarska politika ha-
viti, ste nabava obleke in živil. Po-
sebnost prvo. Ogromna večina prebi-
valstva si obleke, radi visokih cen
sploh ne more več kupiti. Ljudje po-
stajajo upravičeno nevoljni in zahte-
vajo energičnih ukrepov proti dra-
žini. Slišijo se pametni predlogi, pa
ludi taki, ki morajo biti le udarec v
vodo.

Olede obleke se moramo najprej
vprašati, na kak način smo si v pre-
jšnjih časih obleko nabavljali. Kakor
čudno se sliši, pa vendar ni šala, ako
se trdi, da je rasla pred vojno za
Slovenijo obleka v naših gozdovih.
Obleko smo namreč skoraj vsi v tu-
žini kupovali in glavno, kar smo za
njo dajali, je bil les. Kaj je potem-
taka začel vsega boja proti dra-
žini in zlasti proti dražini pri
blagu?

Naš les mora priti čimprej in na
vsak način na svetovne trge. S tem
prideta v našo državo tudi denar in
tudi vrednostni papir, s kojima se bo
dalo blago ceneje kupiti.

Dejstvo, da je treba oblačilne po-
treščine k nam do malega vse nva-
žati, nam omogoča uspešno kontrolo
nad manufakturno trgovino. Kdor les
izvaž, rabi namreč izvoznice. Te iz-
voznice izdaja Centralna uprava za
trgovalski promet s tujino. Ona po-
temtakem ve, koliko denarja nam
ima plačati tujina za les. Ako se
podredi centralni upravi posebne
menjalnice denarja in vrednostnih
papirjev in določi, da mora izročiti
vsak lesni trgovec, ki je prodal v tu-
žino les, svoj izkupiček tej menjalnici,
od koje dobi zato odškodnino v do-
mačih papirjih, smo dosegli, da bo
moral priti vsak manufakturnist, ki

nakupuje v tujini, k tej menjalnici po
tudi denar, s kojim mora blago plačati.
Take menjalnice imenujemo devizne
centrale.

Potom deviznih central se bo dalo
dognati, kdo je kupil blago in za kako
ceno. Z njih pomočjo se da pa tudi na
razdelitev blaga in na cene vplivati.
Zakaj določiti se da, da more dobiti
tute vrednostne papirje le tisti, ki
blaga ne bo čez mero dražil in ki se
podvrže vsem odredbam in kontroli,
ki naj bi to zabranile. Kdor se temu
noče pokoriti, — temu se tuji vred-
nostnih papirjev kratkoma ne da.

Resnici na ljubo je treba pove-
dati, da vse te misli niso kaka nova
iznajdba. Naš prehodno-gospodarski
urad je poskušal to že dosedaj vršiti,
ob aktivnem sodelovanju vseh
strank, zlasti tudi podpredsednika dr.
Žerjave. Za zadnje velike pošiljave
manufakture so se določile na ta na-
čin maksimalne cene. Zdi se mi pa,
da je bila praktična izvršitev pravil-
ne misli slaba, in da se da vse to bolje
izvršiti. Manjkalo je prave kontrole
nad trgovci.

To kontrolo more in mora vršiti
prebivalstvo samo. Treba bi bilo za
vsa manufakturna oddajališča neke
podobne uredbe, kakor jo ima v svo-
jih krajevnih odborih že davno naša
konsumna organizacija. V naših trgo-
vinah imajo prodajalci cene strogo
predpisane. O cenah pa se obveščajo
tudi krajevni odbori. Pri manufakturni
bi se dalo izobeščati v prodajalnih na-
ravnost vzorce s cenami. Z noticiom
o množini prodane manufakture, ki bi
se izročala vsak dan kontrolnim od-
borom, in podobnimi predpisi bi se
dalo zamešavanje stare zaloge in
skrivanje blaga v svrhu poznejše
prodaje zelo otežiti, če ne že docela
onemogočiti.

Reklo se bo, da si manufakturnist
takšne kontrole od strani občinstva
ne bodo pustili dopasti. Mislim, da je
ta bojazen popolnoma neupravičena.
Že zato, ker bi se dalo blago tudi
drugače razpečati. Mi imamo Dežel-
no oblačilnico, po deželi pa nešteto
občinskih aprovizacij in razven tega
po vsej deželi raztresena oddaja-
lišča. Vojne zveze in podružnice kon-
sumnih društev, pri kojih je organi-
zacija za zgoraj omenjeni kontrolni
sistem že izvedena. To bi bil Domo-
klejev meč, kojega vplivu se tudi
privatna trgovina ne bi mogla odte-
gniti. Na vsak način pa je treba pri
vsem aktivnega sodelovanja ljud-
stva. Ne praznega kričanja proti ve-
rižništvu in dražini, ki ne more v
največ slučajih nikomur ne škoditi ne
koristiti, ampak težkega, z neprijet-
nostmi združenega kontrolnega de-
la. Tudi pri nakupu in prodaji žita
se moramo povrniti k sistemu vezane
trgovine. Monopolizirati bi se moralo
vso trgovino z žitom. Avstrijski si-
stem revkizij je bolehal na tem, da
se je jemalo takrat ljudem tudi to,
kar ni bilo na prodaj, — in da se je ti-
ščalo cene živim prenasilno nizdol.

Zadosti je, če se monopolizira vele-
trgovina z žitom in moko in če se
predpiše za aprovizacije in druga
oddajališča maksimalne cene. Za de-
tajlno in en gros prodajo in če se ob-
drži dosedanja kontrola prometa z
mlečnimi izdelki.

To se mi zdi v boju proti neznosni
dražini najvažnejše.

V poštev pa prihajajo tudi raz-
lične vrste neposrednih davkov in
carina, s kojimi se vsa živila silno
podražujejo. Tu je treba imeti pred
očmi vedno našo staro zahtevo, ki
pa pomenja danes, ko je vse dr-
žavno gospodarstvo pod neznosnimi
vojnimi bremen, vse kaj drugega,
kot nekdanj. Zahtevo, da morajo ind-
rektni davki izginiti in da se morajo
nadomestiti z direktnimi. Danes po-
menja to dalekosežno oddajo premo-
ženj. Ako naj plačujemo z davki na
živila obresti vojnih in predvojnih
bogatinov, kojih bogastvo je naraslo
v milijarde, — potem si bomo živila
vedno huje dražili, da se bo moglo
večati na drugi strani bogastvo, za
kojega ni vporabe. Ali se zavedajo
tisti, ki se čutijo zdaj že tako varne,
da si naručujejo že z agrarne reforme,
da se je vsled vojne tisti čas, ki ga je
videl v duhu Marx neizbežno pribli-
žal in da tu ni druge rešitve, kakor v
razlastitvi razlastilcev, s koje mora
računati vsak resen državnik kot z
neložnim dejstvom.

Politika je zgodovina bojev, in to
vedno in povsod. V teh medsebojnih
trenjih in bojih pa se lahko trati več
ali manj sil, — kakor je pač politik,
ki je na vladi in moči v stanu, da pre-
sodi ob pravem času nadmočen od-
por in ga vpoštevja ali pa tega ni v
stanu in se brani do zadnjega in pri-
služi s tem revolucionarne sile, da iz-
bruhnejo kakor vulkan. Eno pot je šla
angleška politika zadnjih desetletij,
druga pa ruska. V tem je tudi naj-
globlja skrivnost, zakaj se social-
istične tendence v obeh deželah ta-
ko različno pojavljajo. In memento
za gospoda Protiča, ki se bori proti
boljševizmu s kratkovidnostjo in za-
pori.

Boj kovinarjev z zvezo industrijcev.

Delavstvu v resno raznišljanje in za
vzgleđ.

Danes nam je došla slučajno v ro-
ke okrožnica, katero razpošilja
»Zveza industrijcev« vsem pod-
jetjem na slov. ozemlju in prav
gotovo tudi po vsi državi. Okrožnico
prijavljamo in naš delavci sami raz-
mišljajo o nji.

Zveza industrijcev na slov. ozemlju
Kraljevstva SHS v Ljubljani.

Štev. 873/T.

V Ljubljani, 6. avgusta 1919.

P. n.

Strojne tovarne in livarne, d. d. v
Ljubljani javljajo zvezi industrij-
cev, da je vse njih delavstvo dne 5.
avgusta t. l. stopilo v štrajk, to pa,
ker podjetje ni moglo ugoditi pre-
tiranim mezdinim in drugim zahtevam
delavstva. Imenovano podjetje žel,

da naj organizaciji delavstva odgo-
varjajo združena vodstva podjetij in
pozivlja ista, da se ne prejemajo na
delo delavcev, ki vsled štrajka zapu-
ščajjo strojne tovarne in livarne, do-
kler organizirani delavci izvajajo ta
štrajk.

Zveza industrijcev ni imela prilike
posredovati v tem slučaju, a menl,
da se morajo zahteve delavcev za-
ležiti v meje možnosti in želi spo-
razumnega zadržanja vseh industrij-
skih podjetij.

Priloga druga.
V zadevi delavstva.

P. n.

Zveza industrijcev razpošilja svo-
jim članom okrožnico kakor v
prilogi.

Pričakuje se, da že večje število
štrajkujočega delavstva iz strojne to-
varne in livarne išče posla pri vaših
podjetjih, da tako pridobije sredstva
za podaljšanje štrajka. — O tem se
obveščate z uljudnim pozivom, da se
zadržite solidarno s podjetjem, ki
vsled štrajka počiva.

Zveza industrijcev na slov. ozemlju
Kraljevstva SHS, Hrvatov in Sloven-
cev v Ljubljani.

Vinko Majdič, l. r.

Jadranska banka oziroma zveza
industrijcev je pričela boj s tem, da
razpošilja okrožnice na svoje člane,
da naj nikar ne sprejemajo stavku-
jočih delavcev v delo, dokler organi-
zirano delavstvo stavka, ter da išče-
mo s tem priliko, da bi stavko po-
daljšali.

Zveza industrijcev je pričela
boj proti organizaciji kovinarjev. Ho-
čejo razbiti, in upa da se bo potem
lahko s posameznimi delavci pogaja-
la in jim dajala suženjske plače. Ali
gospodje se presneto motijo. Delav-
stvo je preveč zavedeno, da ne bi
znalo ceniti svoje stanovske organi-
zacije v boju. Delavstvo in uradni-
štvo si je priseglo, da ne gredo po-
prej na delo, dokler se vsem ne
ugodi. Izjavilo se je tudi, ko so skup-
no zapustili tovarne, da hočejo tudi
skupno pričeti. Reči moramo, da je
solidarnost naravnost vzorna.

Pravijo, da so naše zahteve pre-
tirane. Ako so naše zahteve pretirane
(o naših zahtevah smo že pisali v
»Napreju« prejšnji teden; tam smo
tudi povedali, da nismo hoteli boja)

Brzobjavne vesti.

Po svetu.

Italijani so razočarani.

LDU. Split, 12. (DunKU.) List »L'
Azione«, ki izhaja v Prilu, priobčuje
v svoji številki od 5. avgusta zani-
miv članek, ki dovolj dokazuje, ka-
ko so sami Italijani na tej obali Ja-
drana razočarani zaradi postopanja
svojih osvoboditeljev. List veli, da
se je že v enem prejšnjih člankov do-
tknil tega predmeta in pravi, da se
je že takrat pojavljalo nezadovolj-
stvo zaradi sedanje uprave, ki ni, ka-

ter da smo želeli sporazuma potom
pogajanj; šli smo do skrajne meje
popusta, potem so naše zahteve
naravnost zlobne, in to še celo v tem
času ko cena živim narašča! Evoj

Cena živim: v marcu: v juliju:

en par trakov za	2.40	2.70
čevlje	4.66	5.00
Moka	2.20	4.00
• za kuhio	1.20	2.60
• krušna	1.20	2.60
• ržena	1.16	2.00
• koruzna	2.40	3.00
zdrob koruzni	1.62	3.60
kaša	16.00	16.50
riž	2.16	3.60
ješprenj	66.00	66.00
kava žgana	100.00	180.00
čaj	32.00	32.00
rum	30.00	32.00
olje	3.00	4.60
kis	3.20	7.80
sladkor	0.64	5.40
petrolej	4.60	6.00
cikorija	0.16	0.50
vžigalice	16.00	20.00
kvav	18.00	26.00
mast	0.50	0.80
jajca	22.00	30.00
meso suho	12.00	12.00
meso goveje	1.50	3.00
globin	80.00	100.00
popper	2.40	3.60
soda	3.00	3.00
lug	12.00	18.00
milo	0.96	2.00
sol	3.20	6.40
kneip	0.80	2.00
krompir		

stanovanje 20% dražje, drva, meteo
v marcu 70 kron, sedaj 120 kron.

Primerjajte to tabelo in povejte,
kaj je ceneje od meseca marca; ko
smo vložili prvo vlogo! Vse se je po-
dražilo za več kot za 25%, pocenile
se je mogoče delničarjem silovitih to-
varn, ki so na račun, da bodo delav-
cem zvišali plače, povzeli izdelke,
in so zato hoteli delavcem plačo za
25% znižati.

Kovinarji! Boj, ki nam je bil vsi-
ljen, smo sprejeli, a ga ne bomo po-
prej končali, dokler ni zmaga popol-
na, kajti ta boj ni samo boj ljublj-
skih kovinarjev, temveč vsega orga-
niziranega delavstva, ki stoji z nami
solidarno v tem boju, ter ne bo dopu-
stilo pod nobenimi pogoji poraza
mlade in žilave organizacije kovinar-
jev, naša zveza je solidarnost in s
tem je zmaga zagotovljena.

LISTEK.

A. S. Puškin:

Snežni metež.

(Poslovenil Fran Rogančnik).

(Dalje.)

»Ali ne moreš, starček,« mu je de-
lal, »peljati s konji do Zadrina?«
»Kje naj imamo mi konje,« je od-
vrnil starček.
»Ne morem li dobiti tu vodnika?«
Plačam mu, kolikor zahteva.«
»Počakaj,« mu je rekel starček in
spustil zastor. »Pošljem ti sina, on te
popelje.«

Vladimir je čakal. Ni prešla mi-
nuta in zopet je začel razbijati po
oknu. Zagrmelo se je dvignilo in po-
kazala se je starčeva brada.

»Česa ti je treba?«

»Kje je vendar tvoj sin?«

»Tako pride, obuva se. Ali te ze-
be? Pridi in se pogrej!«

»Hvala! Pošlji le hitro sina!«

Duri so zahreščale. Nun je stopil
mladenič s svetilko in je pred Vladi-
mirjem stopajoč kazal pot, zamede-
no s snegom.

»Koliko je ura?« ga je vprašal
Vladimir.

»Kmalu se zdani,« mu je odgovo-
ril mladi knež.

Vladimir ni več govoril.
Peli so petlini in bilo je že svetlo,
ko sta dospela do Zadrina. Cerkev je
bila zaprta. Vladimir je plačal vod-
nika in stopil na dvorišče k svečeni-
ku. Njegove trojke ni bilo tam. Da je
vedel, kaka vest ga čaka!

Vrnimo se sedaj k dobrim nena-
radovskim pomješčikom in pogled-
mo, kaj se tam godi!

Starčka sta se zjutraj zbudila in
prišla v družinsko sobo. Gavrilu
Gavriloviču v kalpaku in v kurtuku,
Praskovja Petrovna v spalni suknji-
ci. Podali so samovar in Gavrilu

Gavriloviču je poslal strežnico vpra-

šat Marijo Gavrilovno, kako se po-
čuti in kako je počivala.

Devolka se je vrnila in javila, da
je gospodična slabo počivala, da pa
ji je sedaj boljše in da pride takoj k
njima v sobo. V resnici so se vrata
odprle in Marija Gavrilovna je pri-
šla, da pozdravi očeta in mater.

»Kako je s tvojo glavo?« jo je
vprašal Gavrilu Gavriloviču.

»Bolje, očka,« je odvrnila Maša.
»Ti si se včeraj gotovo prehladila,
Maša,« je dejala Praskovja Petrovna.

»Mogoče, mamica.«

Dan je srečno potekel, pod noč
pa je Maša oslabela. Poslali so v me-
sto po zdravnika. Prišel je in našel
Mašo bolno v blodnjah. Nastopila je
huda mrzlica in bolnica je stala dva
tedna ob robu groba.

Nihče domačih ni vedel o Maši-
nem begu. Pisma, ki jih je takrat na-
pisala, so bila sežgana. Njena strež-
nica ni o tem nikomur ničesar čri-
nila, boleč se je jeze gospode. Svečenik.

upokojeni kornet, brkati zemljeme-
rec in mladi ulanec so molčali. Voz-
nik Terežka ni nikdar ničesar sum-
ljivega znil, niti v pijanosti. Na ta
način se je tajnost ohranila, ker so jo
čuvali vsi, ki so vedeli zanjo. Iz-
dala pa jo je Marija Gavrilovna sa-
ma v svojih blodnjah. Dasi so bile
njene besede nejasne, vendar je iz
njih mati, ki se ni ločila od njene po-
stelje, mogla uganiti, da je bila hči
smrtno zaljubljena v Vladimirja Ni-
kolajeviča in da je bil vzrok tej bo-
lezni — ljubezen.

Gospodična je začela okrevati.
Vladimirja že davno niso videli v
hiši Gavrilu Gavriloviča. Poslali so
ga iskat, da mu objavijo nepričako-
vano srečo: dovoljenje za zakon. A
kako je bilo iznenadenje nenaradov-
skih pomješčikov, ko so prejeli za
odgovor na svoje poročilo napol bla-
žno pismo, v katerem jim je Vladi-
mir naznanil, da njegova noga ne
prestopi več nenaradovskega praga.

Prosil jih je nadalje, naj pozabijo ne-
sreče, radi katere mu ostane smrt
edina nada. Čez nekaj dni so izve-
dali, da se je podal Vladimir na voj-
no. To se je zgodilo leta 1812.

Dolgo si niso upali povedati to-
ga okrevajoči Maši. Ona sama se ni
nikoli spomnila Vladimirja. Čez ne-
kaj mesecev je našla njegovo ime v
številu odklovanih in težko ranjenih
izpod Borodina in se je zgrudila ne-
zavestna. Bala so se, da se mrzlica
ne povrne. A hvala bogu, ni ome-
dlevica imela slabih posledic.

A zadela jo je druga nesreča.
Umrl je Gavrilu Gavriloviču in ji za-
pustil vse imetje. Dedščina je ni mo-
gla utešiti. Delila je bolest z bedno
Praskovjo Petrovno in se rotila, da
je nikdar ne zapusti. Obe sta osta-
vili Nenaradovo, kraj žalostnih spo-
minov, in se napotili na X-sko po-
sestvig.

(Konec prihi.)

treba priti z razboritim duhom in z ljubeznijo, treba je bilo vpoštevati, da naše prebivalstvo potrebuje ne samo hrane, marveč tudi svobode, zlasti svobode.

REPUBLIKANSKA MANIFESTACIJA NA DUNAJU.

LDU. Dunaj, 12. (ČTU.) V sredo bo vsa oborožena sila na Dunaju priredila manifestacije za republiko.

Nemška narodna skupščina.

LDU. Verdun, 12. (DunKU.) Po izgotovitvi nekaterih zakonskih načrtov je sledilo posvetovanje o velikih finančnih zakonih. Državni finančni minister Erzberger podaja pregled o razvoju finančnega položaja iz leta 1913. do 1918. Po njem navedene velikanske številke vzbujajo nemir in povzročajo klice »Čujte, čujte!« Minister nadaljuje: Kar najhitreje se moramo lotiti ustvaritve nemškega trgovskega brodovja in kar najhitreje moramo pomagati Nemcem v inozemstvu z državnimi predlogi. Že v prihodnji seji bo predložena narodni skupščini taka predloga. Potem se mora znižati vsota naših posojil. Državni bankrot bi zadel ravno najnižje sloje ljudstva najhujše. Zato bo prišla reforma, ker mora priti. Ne bom odnehal in počival, da bom mogel 1. oktobra predložiti urejen etat. Po volnih dajtevah, po dajtevah prirastka in po državnih dajtevah za olajšanje bode se bo znižal nezaložen dolg od 76 milijard na kvečjemu 46 milijard. Odredbe zoper odtegovanje davčnih vplačil bodo priporočile, da nemški bankovci ne bodo v inozemstvu manj vredni. Na vsak način bodo odredbe jako stroge. Po mirovni pogodbi in dodatni notji je ententa izgubila pravico do dohodnih virov Nemčije. Ako pa bi hotela poseči po teh virih, bi pomenilo to neznošenje kršenju suverenitete nemške države in državna vlada bi dne 30. septembra v narodni skupščini zaprosila za pooblastitev, da ne izvede načrta o državnih dajtevah za olajšanje bode.

Karolyi o položaju na Ogrskem.

LDU. London, 12. (ČTU.) Grot Karolyi je izjavil posebnemu dopisniku »Times« v Pragi, da se bo položaj še poslabšal, ako ne bodo alianci takoj rešili vzhodno-evropskega problema. Samo eno sredstvo je za Ogrsko in za vse druge dežele na vzhodu Evrope, namreč socijalistična demokracija.

Rigo zavzel bolševiki.

LDU. Berlin, 12. (ČTU.) Glasom nepotrjenih vesti je Riga zopet v bolševiških rokah.

LITVA NE BO SAMOSTOJNA.

LDU. Moravska Ostrava, 12. (ČTU.) Varšavski listi prinašajo nepotrjeno vest, da je angleška misija obvestila litvinsko upravo, da o samostojni Litvi ne more biti govora, vendar česar delujejo baje Litvinci za zvezo Litve z Rusijo.

VOJNA ODŠKODNINA RUMUNIJ.

LDU. Bukarešta, 11. (ČTU.) RDU. Dacia poroča: Mirovna konferenca je priznala Rumuniji 7 in pol milijarde vojne odškodnine. Ta vsota pa se ne bo plačala v gotovini, temveč bo služila za amortiziranje vojnega dolga bivše avstro-ogrsko monarhije, ki ga je po finančnih določbah mirovne pogodbe prevzela Rumunija. — V Bukarešti je prišel angleški admiral v posebnih misli, ki je v zvezi s pogajanjimi glede ogrskega vprašanja.

Nemška municija za Finsko.

LDU. Rotterdam, 12. (ČTU.) »Daily Mail« poroča iz Helsinkisa, da je Finska naročila veliko municije in sanitetnega materiala v Nemčiji, kar so bile nemške ponudbe za 40% cenejše kakor ameriške.

Nova revolucionarna delavska stranka v Avstraliji.

Amsterdam, 11. »Morningpost« naznaja iz Sidneja, da se je ustanovila v Avstraliji nova radikalna delavska stranka, ki hoče kontrolirati vso produkcijo in vse vire bogastva.

Villem je hotel napasti socijalističen Berlin.

Berlin, 12. Badenski princ Max priobčuje v »Heidelberger Tagblatt« svoje spomine. Iz prvega dela (do 29. novembra 1918) je razvidno, da je hotel princ Max cesarja že 25. oktobra prepričati o tem, da je treba, da odstopi. Tu pripoveduje Max, kako pikro je odklonil cesar koncesijo v tem zmislu, da je končno grozil celo s tem, da bo korakal z njemu še zvesto armado nad Berlin.

Koroška.

P. P. poroča: Plebiscit na Koroškem se bliža in upati je, da bo izid ugoden. Vendar se ne smemo postaviti na fatalistično stališče, ampak moramo storiti vse, kar je v naših močeh, da ne bomo trepetali med strahom in upom pričakovali izreka sodbe.

Ni namreč dosti, da se reče, češ, Korošci so Slovenci in iz tega sledi vse drugo. Vpliv slovenstva na Koroškem, v nekakem centralističnem zmislu, je bil že pred vojno minimalen, kajti Nemci so vporabljali dve metodi, ki sta šli vzporedno; prva je bila pot čisto navadnega brutalnega germaniziranja, druga pot provincializma. Ker so videli, da ne uspeva prva čisto po njih želji, so se vrgli na drugo bolj zahrbtno. Skušali so ubiti v koroškem Slovence čut skupnosti z ostalim slovenstvom, omejiti so ga hoteli samo na Koroško, ker so vedeli, da bo prva pot lahka, ko se posreči zaječiti na Koroško vsak vpliv iz središča. Da je tudi druga pot imela svoje uspehe, o tem si ni delati iluzij. Kajti obenem z omejitvijo slovenskega vpliva je šlo previdno lažkanje koroškemu Slovence, da je kulturno na višji stopnji kot njegov kranjski brat, ki ne zna nemški in govori v jeziku služinčadi. Vse to skupaj je sčasoma stvorilo naravnost nekako posebno mentaliteto koroškega Slovence, ki se je med vojno še stopnjevalo; razmere pa, ki so nastopile takoj po vojni in trpljenje deloma še sedaj, tudi niso najbolj priprave, da bi potisnile tok ljudskega mišljenja v drug prir, kajti vsa vojna je pokazala, da je šel v pokrajini, kjer so se vršili boji, vpliv časniških gospodarjev brez sledu na ljudsko mišljenje, da je ljudstvo poznalo pravzaprav samo dva občutka: skrb za ohranitev življenja in strah, kaj bo jutri, če pride v kraj nasprotnik. Pri glasovanju se namreč ne smemo zadovoljiti samo z ugodnim uspehom, ampak se ne smemo strahiti nobene žrtve, da dosežemo stajen izid — kajti to ima lahko nedogledne materijalne posledice na znotraj in morale na zunan.

Prvič je čisto gotovo, da bo uspeh v prvem pasu vplival na uspeh v drugem pasu, poleg tega ni izključeno, da se nam ne bi prisodil kak vreden kraj, ki bo glasoval sicer za Avstrijsko Nemčijo ali ležal celo izven spornega ozemlja, če se izkaže, da gravitira gospodarski v ozemlje, ki se je izrelo z ogromno večino za Jugoslavijo. Akti o Koroški nikakor še niso zaključeni in da plebiscit lahko samo podlago za končno uredeitev.

Drugi pomen je na zunan. Če dokazemo celo na Koroškem, kjer smo sami priznali, da je ljudstvo nasilno germanizirano, kakva večina hoče pripadati materi-domovini, kaj naj si misli potem mirovna konferenca in ves svet o aneksiji našega toliko bolj zavednega plemena na zapadnu! Ne bo se dal spraviti s sveta naš svecani protest proti italijanskemu nasilju, kakor se ni mogel pozabiti protest narodne skupščine v Bordeauxu leta 1871. proti pruskemu ropu!

Vpoštevajmo vse to in delajmo, kajti gre za več, nego se zdi samo na prvi pogled — glejmo, da si ne bomo očitali, da nismo storili vse, kar je v naših močeh, in hitimo, da nas ne prehiti čas!

Zasedenje Prekmurja.

Ljubljana, 13. O akciji, uvedeni za zasedenje Prekmurja podaja LDU. nastopno uradno poročilo: Dne 10. avgusta popoldne je Radgona nena doma oživila. Po njenih ulicah so odmevali koraki 36. (karlovskega) in 37. (ljublanskega) pehotnega polka ter tretjega bataljona 45. (mariborskega) pehotnega polka. Sledil je dravski konjeniški polk in dolga vrsta artiljerije. Potem so se pojavili telefonisti brzojavnega bataljona, tren, saniteta itd. Po zaslugi vseh hvalevrednih železničarjev, ki so delali noč in dan, se je v komaj 24 urah zbrala tukaj vsa vojska. Dne 11. avgusta zvečer je bila Radgona prav vojni taborišče, kjer je vrvelo in vršelo kakor v čebelnjaku. Tudi nestrokovnjak je mogel opaziti, da se nekaj pripravlja. Radovedno so legli Radgonci spat. Toda ko so se zjutraj zbudili, te vojske ni bilo več v mestu. Bila je že daleč v Prekmurju, čigar prebivalstvo ga je tako željno pričakovalo. Po komaj peturnem pohodu so zaplapolale prve slovenske zastave na lepem slovenskem Prekmurju.

Prekmurje ostane začasno pod vojaško upravo.

LDU. Ljubljana, 13. V sedaj zasedenem ozemlju Prekmurja ostane začasno vojaška uprava, pri kateri sodeluje kot civilni komisar doseda-

nji vodja okrajnega glavarstva v Mariboru, vladni tajnik dr. Lajnsi. Končno ureditev civilne uprave je pričakovati v najkrajšem času.

Ministrska kriza.

Skorajšnja rešitev.

LDU. Beograd, 13. »Pravda« piše: V zadnjem času se je moglo opaziti, da držanje radikalnega, jugoslovanskega in Narodnega kluba gre v treh smereh. Radikalci so stavili nemogoče pogoje, da bi na ta način onemogočili sestavo nove vlade. Narodni klub je stavil pogoje, ki menja sistem vladanja. Jugoslovanski klub zavzema stališče, v katerem ni iskrenosti in kaže, kar odkriva plan, da obstoji sporazum z radikalci. Jasno je, da delajo vse te tri skupine po enakem sporazumu, in te nam potrjujejo razne izjave njih politkov. Plan gospoda Protiča je stari Pašičev plan, sprejeti vlado, če tudi se ne dela s parlamentom. Zveza radikalcev z Narodnim klubom je zelo drag sporazum na račun državnega edinstva in na račun centralizacije. Znana je stvar, da Narodni klub hoče široko avtonomijo za Hrvatsko. Dr. Korošcu bi bilo po godu z ozirom na njegovo stranko, da bi njegova grupa vladala v Sloveniji. Vse te zahteve po izjavah poslancev iz omenjenih grup radikalec zadovoljuje. Vseled tega se more reči, da država preživlja najstrašnejšo krizo, da te tri grupe delijo državo na tri sfere vplivov. Nahajamo se na potu decentralizacije. Ali je to interes naše države in našega naroda? Ali je to narod želel, ali se je boril zato, da strankarske pogodbe porušijo ono, kar je z največjimi mukami storil? Z ozirom na to imamo na eni strani pogodbo treh skupin in na drugi strani demokrate, ki so za centralizacijo. Prve tri skupine imajo skupaj 115 poslancev, demokrate imajo 114 poslancev. Te tri skupine bi dobile pomoč še nekaterih manjših skupin, kakor naprimer neodvisnih radikalcev in Skoriji-Rikarčeve grupe. V demokratsko vlado ne bi niti ena teh skupin vstopila, toda demokrate imajo pomoč v parlamentu po Črnogorcih, socijalnih demokratih in še zunaj strank stoječih poslancih. Na ta način izgleda, da se bližamo rešitvi krize. Rešila bo krizo sestava demokratske vlade, v kateri bo nekoliko manjših skupin. Nova vlada bo stopila pred parlament s programom in bo zahtevala deklaracije vseh skupin o tem programu. Cilj nove vlade bo volilni zakon in volitve za ustavotvorno skupščino. Interes državnega edinstva zahteva tako rešitev krize.

Neodvisni radikali in Korošec so izjavili, da ne bodo vstopili v vlado, ker kabinet ni koncentracijski. Narodnemu klubu sta ponudena dva portfelja, toda on še ni odgovoril. Dva socijalna demokrata prideta v vlado. Demokrate bodo imeli tole večino: 114 demokratov, 13 socijalnih demokratov, 11 Črnogorcev, 6 neodvisnih demokratov in 5 Bunjevcev. Do jutri se bo že vedela razdelitev nove vlade.

Beograd, 12. avgusta. Danes popoldne je sprejel g. Ljuba Davidovič g. Marka Dakoviča, ki mu je v imenu skupine črnogorskih poslancev izjavil, da bo delo kabineta, ki ga bo sestavil g. Davidovič, podpirala v vseh vprašanjih, dokler ne nastopi mir in priče čas za volitve v veliko ustavotvorno skupščino, ker skupina črnogorskih poslancev še ni strankarsko odločena. Na predlog g. Davidoviča, da naj stopi v vlado, je odgovoril, da mu je nemogoče sprejeti to ponudbo.

LDU. Beograd, 13. (Službeno.) Regent Aleksander je sprejel danes popoldne v avdijenco g. Davidoviča in je poslušal njegovo poročilo o uspehu njegovih porazgovorov, ki jih je imel doslej glede rešitve krize in sestave novega kabineta. Po končani avdijenci je g. Davidovič nadaljeval svoja pogajanja. Pričakuje se da se razjasni položaj tekom jutrišnjega dne.

Dr. Bogdan Medaković je v imenu svoje skupine včeraj izjavil, Ljubi Davidoviču, da bo vlado, ki jo bo sestavil g. Davidovič, njegova skupina podpirala v vseh vprašanjih.

Danes popoldne je imel sejo klub dr. Korošca glede definitivne odločitve v vprašanju sestave koalicijske vlade. Jugoslovanski klub se je končno izjavil za koncentracijski kabinet in da ne more sodelovati pri sestavi koalicijske vlade.

Pričakujejo, da bo jutri poslednji dan krize. Gotovo je že, da bo Ljuba Davidovič sestavil koalicijski kabinet demokratov in socijalistov, ki ga bodo podpirali razen poslancev demokratov in socijalistov še nekatere manjše skupine. Socijalistični klub dobi v vladi dva portfelja.

»Tribuna« piše o krizi: G. Davidovič se je tudi danes v torek ves dan pogajal zaradi sestave nove

vlade. Da bi izvršil poverjeni mu mandat, je začel operirati s številkami. G. Davidovič trdi, da se je za podpiranje kabineta, ki ga bo on sestavil, izjavilo 13 socijalistov, 10 poslancev iz Črne gore, 11 poslancev, ki bi se odcepili od Narodnega kluba, 4 Bunjevci in 5 radikal. disidentov, torej skupno 41 poslancev, ki bi s 113 poslanci demokratske zajednice šteli skupaj 154 poslancev, na katere bi se g. Davidovič naslanjal v parlamentu, ako bi bilo to točno, kar trdi. — Pred zaključkom lista doznajamo, da ima g. Davidovič namen, postaviti kabinet v vsakem primeru brez ozira na uspeh pogajanj ter priti pred parlament s programom nove vlade. Ako ne najde v parlamentu večine, ki bi podpirala njegovo vlado, poda ostavko.

Dnevne vesti.

Stavkajoči kovinarji in uradniki

naj pridejo k izplačevanju v soboto po istem redu kot prejšnjo soboto.

Stavkokaze

iščejo strojne tovarne in livarne v Ljubljani v »Slov. Narod« in v »Jugoslaviji«. Naj se nihče ne ujame na vabilo, ker bi to bilo zahrbtno, če bi kdo sprejel delo, dokler ni končano mezdno gibanje.

Za izobrazbo otrok pribežili Primorci.

Novo šolsko leto se ima začeti. Iz Primorja se je priselilo mnogo šolsko-obveznih otrok in mnogo dijakov srednjih šol, kateri bodo zahajali v tukajšnje zavode.

Kdor pozna primorske razmere, bo videl, da so bili otroci slovenskih starišev od novembra meseca 1918 brez vsakega pouka, vedel pa bo tudi to, da so bili v Trstu na primer prisiljeni, zahajati v nemške ali laške šole, ker izven Ciril in Metodove šole ni bilo na razpolago slovenskih šol. Tržačani in sploh vsi Primorčani smo skrbno čuvali srca, mišljenje naših otrok, a kljub temu smo jih morali pustiti v nemških šolah.

Sedaj pridejo vsi ti otroci — kateri so že izgubili eno šolsko leto, ker jih nismo hoteli pošiljati v italijanske, v naše šole. Potrebno bi bilo, da to premisli naša Deželna vlada in da nemudoma vse potrebno ukrene, da otroci ne izgubijo še drugega šolskega leta zgolj radi tega, ker ne poznajo tako dobro slovenščine kot ljubljanski otroci. Apeliramo na g. poverjenika za uk in bogocastje, da ustanovi posebne razrede za te naše otroke, kjer se bo vpoštevajo njih pomankljivo znanje materinščine, da ne bodo oškodovani v življenju.

Starši smo stali na braniku domovine ob sinji Adriji. Srce nam poka, ko mislimo na svoj dom. Odišmo sami moški, pustili tam žene in otroke, radi česar smo imeli ogromne stroške. Hvaležni smo, da se nam je pomagalo vsaj deloma v tej bedi. Upamo tudi, da nam vlada pomaga tudi v tem. To ne bo samo korist otrok in starišev, nego tudi v korist države. Sredstev za privatni pouk nimamo! — Prizadeži.

Amnestija.

Po smislu ukaza z dne 5. junija 1919 je izvršena. Nepričakovano velikemu številu nesrečnikov, ki so prišli v stik s kazenskim zakoni, se je milostnim potom izpregledal ostanek kazni, veliki večini pomiloščencev cele kazni, vsem, ki so deležni amnestije, pa tudi vse posledice kazenske obsodbe. Pri deželnem sodišču ljubljanskem je deležnih amnestije 749 oseb. Pri okrajnem sodišču ljubljanskem 534 oseb in pri ostalih sodiščih v okoliščini deželnega sodišča ljubljanskega, izvenzemski zasedeni osem, pa 268 oseb, skupaj torej samo v okrožju deželnega sodišča ljubljanskega 1551 oseb. Od nesrečnikov, ki so bili obsojeni pri deželnem sodišču ljubljanskem ali pa pri tem preganjani zaradi kaznivih dejanj, ne da bi bilo prišlo že do obsodbe, je deležnih milosti 260 tatov, 83 deleznikov tatvin, 12 poneverjalcev, 62 goljufov, 100 pretepačev, 88 javnih nasilnikov in 144 preganjancev radi drugih kaznivih dejanj. Od pomiloščencev je 566 moških in 183 žensk. Vse kazni na prostosti, ki so se imenovale, kolikor so bili obsojeni, odpustile znašajo skupaj 111 let 2 meseca 27 dni, denarnih kazni pa se jim je odpustilo 2070 K. Te številke pa se nanašajo edinele na pomiloščence pri deželnem sodišču ljubljanskem, dočim nam druge podrobnosti o pomiloščenceh pri okrajnih sodiščih niso natančneje znane, oziroma se niso še statistično obdelale.

Brezalkoholne restavracije.

V Curlihu, mestu z nad 200.000 prebivalci je tamonje gospojno društvo v teku zadnjih 18 let otvorilo 12

brezalkoholnih restavracij. Katere domačini in tuji kar najboljše obiskujejo. Restavracije, izmed katerih se jih nahaja sedem v lastnih hišah, so vse moderno in udobno opremljene. Temeljna načela teh podjetij so točna in hitra postrežba; največja snaga v vseh prostorih, oddaja le svežih in dobrih jedil ter zdravju koristnih brezalkoholnih pijač po nizkih cenah; prepoved napitnine in kajenja v gostilniških prostorih. — Vodstva se po največji možnosti ozirajo na želje gostov. Vsakokratni naročilni listek za obed prve, druge ali tretje vrste se kupi vnaprej pri blagajni ob vstopu. — Oseboj obstoji iz dobro izšolanih in moralno neoporečnih žensk. Teh 12 podjetij, kjer je zaposlenih 400 samostojnih gospe in gospodičen, poseti dnevno do 11.000 oseb, kar znači na leto 4 milijone obiskovalcev. — Podobna restavracija se nahaja v Gradcu na Skofovem trgu št. 2. — Ali bi ne bilo mogoče v interesu domačinov in v interesu tujkega prometa ustanoviti v Ljubljani več modernih brezalkoholnih restavracij po švicarskem vzorcu?

K položaju slovenskih sodnikov.

Ker se v listih čimdalje bolj pojavljajo pogodi, da se končno vendar že izvrše imenovanja sodnikov, smatramo predsedništvo društva slovenskih sodnikov potrebnim, podati sledeče pojasnilo:

Uradniki v drugih strokah, v katerih niso niti zdaleka tako preobremenjeni z delom kakor sodniki, napredujejo nerazmerno hitro. V nekaterih resortih so uradniki od prevzeta sem napreduvali že po dvakrat, da, nekateri celo po trikrat. V eni panogi ni več niti enega svetnika iz avstrijskih časov; vsi so postali že takoj po novem letu višji svetniki. Edinele v pravosodju še ni bil imenovan definitivno niti eden sodnik, niti ne na najvišjih mestih.

Slovenskim sodnikom je bila avstrijska uprava vedno le moteča; žalibog se jim niso razmere od prevarata sem prav nič izboljšale. Slej kot prej se od njih zahteva ogromno, izredno naporno delo, ki se je po prevratu vsled vedno večjega pomankanja sodnikov tako pomnožilo, da mora marsikdo delati po 12 ur na dan in tudi več, dočim se od nobenega ročnega delavca danes ne sme zahtevati, da bi delal nad 8 ur na dan. Slovenski sodniki morajo nešteto krat iz domačega kroga v tuje kraje. Pri stojbine, ki jim gredo, ki pa seveda niti od daleč ne odgovarjajo današnjim razmeram, se navedno nakazujejo šele po mnogih prošnjah čez več mesecev. Doplačevati morajo pri tem vedno iz svojega žepa — seveda, ako imajo še kaj; drugače se pa morajo zadolževati v še večji meri kakor sicer pri skromnih prejemkih državnih nastavlencev. Vrste sodnikov se vedno bolj redčijo. Se vedno prosijo drug za drugim v upravne stroke, ki jim nudijo ugodnejše napredovanje. Naraščata skoraj ni. Vse kaže na to, da bo prav kmalu treba s pravosodjem v civilnih zadevah docela prenehati in nekatera sodišča vobče zapreti, ako se razmere v najkrajšem času prav korienito izpremenijo, osobito ako se tudi upravičene zahteve slovenskih sodnikov ne izpolnijo in njih položaj vsaj ne izenači z onimi njih hrvatskih kolegov, in ako se jih ne oškoduje docela za razna namestovanja in selitve.

Na vse to je predsedništvo Društva slovenskih sodnikov opetovano opozarjalo na merodajnih mestih, ko je izročalo razne spomenice in prošnje, ko je poganjalo njih rešitev, ko je poganjalo imenovanja, hkratu pa odklanjalo vsako odgovornost za vse mogoče težke posledice v pravosodju, ako se upravičenim zahtevam sodnikov ne ugodijo.

Gospod poverjenik za pravosodje je pri zadnjem takem posredovanju pred tednom dni zagotovil, da se popelje takoj prihodnji tečen osebo v Beograd, da pospeši imenovanja, katerih nekatera leže že nekaj mesecev v Beogradu, in pa ugodno rešitev drugih naših prošni, ker na vse tozadevne pismene prošnje in pogone ni dobil doslej še ugodnega odgovora, niti še ugodne rešitve, čisto pa vobče nobenega odgovora. Gospod poverjenik za pravosodje je uverjen, da se vse to zgodi bržkone še ta mesec, vsekako pa še pred pričetkom šolskega leta, da ne bodo sodniki še dalje oškodovani. Dotlel pa prošnjo potrpljenja.

Drobno.

— Ekspresne pošiljate. Ministrstvo za pošto in brzojav naznaja, da je pri vseh pošlah v državi zopet vpeljana služba ekspresnih pošiljatev, in sicer tudi v prometu z inozemstvom.

— Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ljubljano in

okolic. V preteklem tednu od 3. avgusta do 9. avgusta 1919 je iskalo delo 183 moških in 83 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 105 moških in 49 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo v tem času 112. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja do 9. avgusta 1919 iskalo delo 12.067 melavnih moči, delodajalci so pa iskali 10.498 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3720. Dela še čijo: pisarniške moči 380, trgovski in pomožni in sodelavci (248), dminari in dminarice (101), služkinje in kuharice, peki, mlinarji, mesarji, poljski delavci in delavke, natakari in natakarike, šivilje, krojači, čevljarji, slugi, vratarji, hišniki, oskrbniki, ekonomski, ključavničarji, strojniki, mehaniki, kurjači, elektrotehniki, kleparji, steklarji, skladiščniki itd. — V delo se sprejmejo: služkinje in kuharice (107), težaki, hlapci (103), dminari, zidarji, poljski delavci, stavbeni in strojni ključavničarji, mizarji, tesarji, gozdniki, delavci, žagarji, sodarji, vrtnarji, gospodinje, kolarji, pletarji, kovači, kleparji, kolarji, vzgojiteljice, prodajalke in valenci.

— Iz gledališke pisarne. Cenjeni gg. abonenti se naprošajo, naj se blagovolijo radi obnovitve abonementa za prihodnjo sezijo zglasiti v pisarni tajništva v opernem gledališču; jutraj ob 10. do 12. in od 4. do 6. popoldne. Predbiležbe se sprejemajo izrečno samo do 25. t. m. Ako se kdo od cenjenih gg. abonentov ne bi do tega dne zglasil, razumeval se bo, da na abonement za sezijo 1919/20 več ne reflektira. Abonement je za dramo, opero in opereto skupni, kakor je bil v pretekli seziji. Ker se v bodoči seziji porazdeli abonement na štiri večere (A, B, C in D.) se ne more v vseh slučajih jamčiti za to, da obdrže gg. abonementi iste prostore in isti abonement tudi v bodoči seziji. Čas za prijavo novih abonementov se prijavl pravočasno pozneje.

— Poseben vlak za udeležence velikega ljudskega Tabora v Sinčevsi vozi iz Ljubljane na praznik 15. t. m. jutraj ob 2. uri in pride v Sinčevsvo jutraj ob 9. uri. Vrača se iz Sinčevsvo ob 21. uri in pride v Ljubljano jutraj ob 2. uri. Razum izletniškega vlaka se na ta dan raztegne od Dravograda do Sinčevsvo tudi normalni vlak, ki vozi med Mariborom in Dravogradom ob nedeljah in praznikih in sicer: odhod iz Dravograda ob 15. uri 30 minut, odhod iz Sinčevsvo ob 18. uri. Za ta vlak veljajo med Dravogradom in Sinčevsvo iste ugodnosti, kakor med Dravogradom in Ljubljano. (Vozni listek velja za tja in nazaj.)

— Pozor, invalidi! V nedeljo, dne 10. t. m. je priredila Z. V. T. dva shoda: v Šmarju pri Sevnici in v Ptuj. Na prvem se je ustanovila podružnica za Šmarje. Predseduje ji tamkajšnji trgovec-invalidi Senica. Prvi tajnik je tov. Starki Nika, trgovec, blag. pa Skočer Marko. Imenovan je Hochkraut pa sta zaupnika. V Ptuj je bil za zaupnika izvoljen tov. Leban. Vpisalo se je mnogo novih članov. — V nedeljo, dne 17. avgusta 1919, bo invalidni shod v Šoštanju in Hrastniku ob Savi. Čas, lokal, kakor določeni govorniki bodo pravočasno razvidni raz plakatov. Tovariši invalidi, udeležite se shodov polnoštevilno!

— Shod invalidov v Mariboru. Zveza in organizacija vojni invalidov za Stajersko priredi dne 17. avgusta 1919 v Mariboru shod s programom: Stanje invalidov in nadomestne volitve širjega odbora, za pospešitev delovanja mariborske podružnice. Invalidi, udeležite se shoda iz lastnih interesov! Prostor je razviden raz plakatov. Shod se bo vršil dopoldne.

— V dijaški dom v Ptuj se sprejemajo dijaki za gimnazijo, deško meščansko šolo, (letos 1 in event. 2 razred) in izjemoma tudi 4 in 5 razred ljudske šole. Prijave sprejema in natančnejša pojasnila daje vodstvo dijaškega doma v Ptuj, Slovenija. V domu je preskrbljeno za vse, kar je za telesni in šolski napredek potrebno.

— Mladika v Ptuj. To je internat za deklice, ki nudi gojenkam stanovalje in hrano, vestno nadzorstvo in raznovrstno izobrazbo. Gojenke lahko obiskujejo gimnazijo, meščansko šolo, gospodinjstvo šolo in višjo deški šolo (letos 1 razred) se nudi glasbe, modernih jezikov, zdravstva, vzgojstva itd. Izjemoma se sprejemajo tudi učenke slovenske ali nemške ljudske šole. Prijave sprejema in vsa pojasnila daje vodstvo Mladike, Ptuj.

— Slov. planinsko društvo opozarja obiskovalce Triglavskega gorja, da so vse kočje najboljše prekrbljene z jedjo in pijačo. Dobi se

v njih vse, celo sveže meso, in to po razmeroma nizkih cenah. Sedaj, ko je sneg domalega izginil in so vsa pota popravljena, je obisk našega orjaka docela netezaven in nevaren. Tudi pot mimo sedmerih jezer k Zlatorogu ob Boh. jezeru je popravljena in je to ena najpomembnejših partij v naših gorah. — Slov. plan. društvo ima oskrbovane tudi vse nemške kočje. Dežmanovo, Marije Terezije in kočjo pri sedmerih jezerih.

— Zahvala. Zveza vojni invalidov za slov. Stajersko, je sprejela po čast. nam. Jelen Ivan 681 K, nabranih od dalje službe podčastn. dravskega gorsk. top. polka v Celju. Daje 61 K od delavcev v Štorah pri Celju. Najsrčnejša hvala!

— Zlžana vožnja za 20 slovenskih dijakov v Belgrad. Ministrstvo saobračaja v Belgradu je poslalo poverjenika za uk in bogočastje potno izkaznico za potovanje iz Ljubljane v Belgrad in nazaj za polovično ceno za dvajset slovenskih dijakov. Reflektanti naj se zglaste potom dopisnice do 18. t. m. pri referentu za podpore imenovanega poverjenika in imajo navesti natančen naslov in svojstvo.

— Na medicinski oddelku deželne bolnišnice v Ljubljani je bilo od leta 1913. do 1918. sprejetih 169 alkoholičkov, ki so trpeli na raznih boleznih organov, povzročenih vsled nezmernosti pri uživanju alkoholnih pijač. Od teh bolnikov je odšlo 20% ozdravljenih, 8% je bilo oddanih na Sislec, 5% jih je umrlo, ostali so bili zboljšani odpuščeni.

— Otroci ne smejo nikdar uživati alkohola. Alkohol jih stori nervozne, moti zdravo krepko spanje in otežkočuje učenje. Njih možgani in živci postanejo razdraženi, vsled česar se pojavi pri otrocih kaj rada svojeglavnost, jeza, lažljivost itd. Otroci, kateri uživajo alkohol — četudi v prav malih količinah —, zbole hitreje in hujše kot oni, ki se vzgajajo abstinentno. — V Sloveniji štejejo danes vsled alkoholizma starih 8000 telesno ali duševno degeneriranih otrok.

Pismo iz Maribora.

Režim proti socializmu. Detektiv in razni drugi ljudje — najbrž tudi po zaslugi — državotvorne Zveze trošijo, da je sploh prepovedano biti član kake socialistične organizacije. Za narodne socialiste bo radi liberalcev najbrž še bolj nevarno! Odbornik kake socialistične demokratske organizacije biti je pa za naravnost zločin. Z lučjo bomo posvetili v skrivno kuhinjo te svobodno-demokratske vladne politike in bomo proslavili to dično državniško modrost in zmožnost žerjavsko-pribečevskega kraljestva, da se bo svet divil! Še vse pride pred široki forum!

Zvezarji in njihove slučajnosti.

V »Mariborskem Delavcu« z dne 8. avgusta beremo izjavo, s katero je vse pošteno misleče slovensko železničarstvo dalo zaupnico g. Jarhu, o katerem smo zadnjič poročali, da je bolj policijski, kot sam g. policijski komisar in da je dal na svojo pest z žandarmi privedi sohr. Nachtigalla pred svoj zvezarski prestol. V tej izjavi, ki naj bi vendarle nekoliko oprala očividno prepotentno nadutost tega g. Jarha, se pravi, da je po sestanku na stanovanju g. Jarha sohr. Nachtigall samo slučajno bil aretiran radi letakov, ki so bili razposlani ob priliki štrajka. Zvedeli smo, da je g. Jarh, uvidevši neko rektost svojega nastopa, povabil s. N. na razgovor, kjer naj bi celo zadelo nekako ublažil, oziroma potlačil.

Mi pa pribijemo, da je vse, kar smo v »Napreju« pisali, čista resnica, da je g. Jarh z žandarmi poslal po sohr. Nachtigalla; ti žandarmi so ga iskali doma, dopoldne in popoldne, tam so celo izrekli, da jim ne bo ušel in potem so ga »slučajno« dobili pri g. Jarhu, ki je žandarjem namignil, naj počakata. In nato sta šele pokazala vso fino žandarjskih manir in šele pred dr. Senekovičem se je izkazala neopravičenost aretacije, tako, da so ga izpustili. Tako je bilo in skrbeli bomo, da se o tej policijsko-uradniški praksi spregovori še kje drugje.

Slovinci in celo Zvezarji so se zgražali. Da je g. Jarh (kakor tudi g. Kejžar) demokrat, torej zvest pristaš pribečevskega režima, da je torej ta meščansko-svobodnišelsko-poborbar pristaš liberalcev (IDS) popolnoma neprimeren zastopnik za delavske organizacije, o tem so Zvezarji sami že dolgo prepričani; pa protekcija in prazne obljube jih še drže, dokler pač pojde. To težko pričakovano državo da spravljamo v nevarnost? Kdo? Vsekakor Zve-

zarji. Policijski in ovaduški režim že sedaj vede do tega, da že Slovenci beže odtod, kaj šele Nemci. Torej če bodo vsi pametni ljudje ubežali, potem bo pač država izven nevarnosti. Mi smo si torej to težko pričakovano državo drugače predstavljali, ne pa tako, da bi Slovenec moril Slovenca brata, zato ker je ta socialist in ker ni liberalce kakor g. Jarh.

Težko pričakovana država — je namreč v nevarnosti; tako trdijo voditelji Zvezarjev. Gotovo je, da je res. Saj med nevarnimi skalami jadramo, odkar smo zaplovili med Scilo-Veliko Srbijo in — Karibdo-Jugoslavijo, — ki bode morala zdaj kot ujedinjena država direktno ali indirektno plačati vojno odškodnino. Da je politika gotovih gospodov taka in da je bila od vsega početka za nas Slovence prav malo plemenita, to ve danes že vsak političen otrok. Da pa je ta država radi Zvezarjev še prav v posebni nevarnosti, je pa manj znano onim, ki niso bili na zadnjem shodu in ki niso slišali, kako so vpili, češ, če nam država ne pomaga, si bomo pa sami. Zda pa še rdečkarji? Kako bi torej tako težko pričakovana država ne bila v nevarnosti?!

— Na medicinski oddelku deželne bolnišnice v Ljubljani je bilo od leta 1913. do 1918. sprejetih 169 alkoholičkov, ki so trpeli na raznih boleznih organov, povzročenih vsled nezmernosti pri uživanju alkoholnih pijač. Od teh bolnikov je odšlo 20% ozdravljenih, 8% je bilo oddanih na Sislec, 5% jih je umrlo, ostali so bili zboljšani odpuščeni.

— Otroci ne smejo nikdar uživati alkohola. Alkohol jih stori nervozne, moti zdravo krepko spanje in otežkočuje učenje. Njih možgani in živci postanejo razdraženi, vsled česar se pojavi pri otrocih kaj rada svojeglavnost, jeza, lažljivost itd. Otroci, kateri uživajo alkohol — četudi v prav malih količinah —, zbole hitreje in hujše kot oni, ki se vzgajajo abstinentno. — V Sloveniji štejejo danes vsled alkoholizma starih 8000 telesno ali duševno degeneriranih otrok.

Ena cigareta 60 vinarjev. (Slovencu finančnemu ravnanstvu v Ljubljani.) Tako se prodajajo skoro v vseh mariborskih kavarnah in najbrž tudi drugod erarične, t. j. egipčanske cigarete. Konsumenti dobijo tako majhen kvantum za en mesec, da morajo že čez 14 dni, če po kavarnah in drugod kupovati cigarete. Odkod jih dobijo v kavarnah? Od prekupcev — seveda za drag denar. Odkod prekupci? Od trafikantov, zlasti onih v Ljubljani, kjer se jim sploh nerazumno več nakaže blaga kakor drugod. Finančna uprava naj nakaže trafikantom oziroma konsumentom pošteno količino kadija, t. j. cigaret ali tobaka, in natanko po številu kart in to povsod enako, pa bo do izpodbita tla prekupcem in njihovemu oderuštvi in nezakoniti razprodaji v kavarnah in gostilnah!

V Mežiško dolino!

Vršilo se bo več društvenih sestankov, in sicer: na Lešah pri Poljanah v petek, 15. avgusta ob 4. uri popoldne v kantini; v Črni v nedeljo, 17. avgusta ob 10. uri dopoldne v prostorih Kručeve gostine; v Mežici v nedeljo, 17. avgusta ob 2. uri popoldne v gostilni pri Vodu.

Dnevni red vseh sestankov bo: ustanovitev naše politične in izobraževalne organizacije. Zato, sodrugi in sodružice, pridite vsi in pripeljite s seboj tudi svoje žene in mladino!

Iz stranke.

Okrožna konferenca v Mariboru se bo vršila dne 15. avgusta ob 10. uri pri Gaimbrinu. Dnevni red: 1. politični položaj; 2. strankin zbor. — Zaupniki naj prinese svoje mandate, izstavljene od organizacij. — Odbor. Politčna organizacija na Jesenicah priredi svoj sestanek mesto v četrtki, v petek, dne 15. avgusta ob pol 10. uri dopoldne pri g. Verglezu na Savi. Sestanek bo zelo važen. Udeležite se ga vsi člani! — Odbor.

Strokovno gibanje.

Sestanek vseh Osrednjih odborov strokovnih organizacij, ki bi se moral vršiti prihodnjo nedeljo ob 9. uri zjutraj v Mahrovi hiši, se preloži na isti čas in prostor na nedeljo, dne 24. t. m. Dnevni red ostane isti. Osrednje društvo stavbinskih delavcev na slovenskem ozemlju v

Ljubljani ima v petek, dne 15. avgusta zborovanje ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«. Naj se ga udeleži vse članstvo podružnice Ljubljane in okolice polnoštevilno! Poročalo se bo o delovanju društva in polagalo račune za prvo polletje. Razpravljalo se bo tudi o draginji.

Vestnik »Svobode«.

Trbovlje. Občni zbor »Svobode« se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 15. uri. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev delegatov za zvezni zbor. 4. Eventuelni predlogi.

Društven shod »Svobode« se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 9. uri dopoldne v Tomačevem v gostilni pri Kovaču. Udeležite se tega shoda polnoštevilno!

Odbor Vodmatske podružnice »Svobode« ima redno odborovo sejo v nedeljo, 17. t. m. ob 8. uri zjutraj. Pridejo naj tudi vsi tisti, kateri so se priglasili za godbo in kateri se želijo še priglasiti.

Izlet v Vevče se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. Sodrugi in sodružice, ki se udeležite tega izleta, naj se zberejo ob 2. uri v Selenburgovi ulici 6, II. nadstropje. Ker se že enkrat nameravani izlet v Vevče ni mogel vršiti vsled slabega vremena, se vrši v ta namen v nedeljo. Gostimo družabno življenje med seboj! Spoznavajmo se!

Iz Slovenije.

Stanovanjska beda v Novem mestu. Novemu mestu se približuje nova neizogibna katastrofa, vsled katere ne bode prizadeto samo Novo mesto, pač pa tudi okolica, pred vsem pa naša mladina. Skrb nas tare, kaj bo z našo ljudsko šolsko deško mladino, katera bo prihodnje leto ostala brez šolskega pouka. Patrom frančiškonom je odvzeta pravica do poučevanja, razpisana je služba svetnim učiteljem. Potrebne se najmanj štiri učne moči, dosedaj je komepetirala ena sama moč. Kaj pa je temu vzrok, da drugi zaostajajo?

Pred vsem to, ker ni dobili v cellem Novem mestu niti najskromnejšega stanovanja, boljše pa ni preskrbljeno za šolske prostore. Frančiškani so pred leti v zvojem posloplu napravili 4 sobe k večjemu po 20 sedežev, kar pa ne zadostuje za 140 učencev, za ostale so bili še odelki v stari gimnaziji, v prostorih najmanj sposobnih za šolo, pač pa za kake magazine. Pregovor veli: v silni hudi muhe žre, tako je moral okrajni šolski svet posluževati se tudi teh prostorov, ker drugih pač ni imel.

Kaj bo pa sedaj, če ne odstopi frančišk. samostan onih prostorov? Šolski oddelki bodo raztreseni po raznih luknjah, ki bi bili v skrajni sihi porabljeni, a vprašanje je, kje dobiti učiteljske moči in za nje potrebno stanovanje?!

Zida se v Novem mestu že več let nič, ker vsak si je dobro premislil, predno se je hotel izpostaviti šikaniranju občinske uprave. Glavni zvojec je nosil pri tem vedno neizogibni Rozman, niemu je moral vsak trezno misleči odbornik svoj tlak upogniti, in sicer še predno je »merodajni« moč zasedel županski prestol. On ni jahal samo župana Sladoviča, Ogorčenta, jahal je tudi njih prednike, hotel je on vse sam najbolj vedeti in prvo besedo imeti. Njegova zasluga je, da je danes tako pomankanje stanovanj v Novem mestu. Dokaz, ki vse jasno pojasnjuje, je hiša g. Kasteleca, ki stoji že enajsto leto v surovem stanju, nedovršena. V dvanadstropni hiši bi bilo vsaj šeststo stanovanj, in kako bi prišle danes prav ne samo stanovalcem, pač pa tudi v finančnem oziru državni, deželni in občinski upravi.

Svoječasno je občinski odbor sklenil, da bo oni posestnik, ki bo hotel zidati višje nego enonadstropno hišo, prost 12 let obč. doklad, in tega se je hotel omenjeni pek Kastelic poslužiti, a ker ni vžival milosti obč. odbornikov, predysem pa ne župana Rozmana, so začeli delati zapreke tako dolgo, da se je moralo nadaljno zidanje ustaviti, ne glede na to, da bo s tem posestnik gospodarsko uničen in ž njim vred njegova družina po svetu pognana.

Posledice niso zaostale, gospodar uničen in ž njimi tudi drugi, ki so mu z žerjanjem stali na strani. Prokletstvo ne izostane nad onimi, ki so tega krivi!

Upali smo, da se bodo s preobrazbo razmere spremenile. Toda, čevel je nov, kopito pa staro! Iz dežja smo prišli pod kap! To dokazuje tudi jasno, kako močje sede pri L. politični obrtni oblasti v Novem mestu. Evo: Trgovca g. Turka je kupil staro napol podrti hišo, da jo bode do tal porušil

in sezidal moderno enonadstropno hišo, pritiče za prodajalno, I nadstropje za stanovanje strankam.

Stavbo je poveril domačemu zidarskemu mojstru, kateri je osivel pri svojem poklicu. Gradnja je lepo napredovala do višine I. nadstropja, na kar pride prepoved od okrajnega glavarstva, da zidarski mojster I. Bele nima izpita za zidarsko obrt, da je on upravičen zidati le pritičnice stavbe, in to po ovađbi Makso Sbrizaja, stavbenika v Novem mestu. Gospodar in zidarski mojster sta se uklonila povelju okr. glavarstva in z zidanjem prenehala. Gospodar se je zaprl, da Italijanu Sbrizaju ne poveri dela, raje pusti vse raspasti. Zmožnost Sbrizajevo opišemo prihodnjič po obravnavi pri okrož. sodišču v zadevi dr. Strašek-ove vile, ter tudi napredek njegovega dela pri električni centrali, ki je last g. Bona, vsled katerega je Novo mesto že celo leto brez luči, in po sodbi večšakov inženjerjev, ostane še celo zimo v temi, ako se bo čakalo na srečen izid Sbrizajevega stavb. podjetja.

Skandal poleg skandala se gro-madi v Novem mestu.

Tudi železniško osobje se ima zavaliti Novomeški občinski upravi, da ni železniška uprava pričela zidati potrebnih stavb za stanovanje in to še v letu 1912. Župan Rozman je merodajnim faktorjem na »srce polagal«, da je stanovanj dovolj v Novem mestu, da ni treba za enkrat novih stavb, a danes ga ne premore niti za eno ubogo mestno revo, da mora ta iti iz obupa v strašno smrt, kar jasno govori nje »testament«, ki bomo skrbeli da se obelodani. Tolažimo se za enkrat še s tem, da pojde tako le malo več, ker ko je mera do vrha, prikipi: Božji inlmi meljejo počasi, a sigurno!

Opazovalec.

Gospodarstvo.

Dovolitve za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel v Belgradu je izdalo nastopne dovolitve za nakup in prevoz v Slovenijo: Jakobu Krambergerju 2 vagona pšenice iz Hrvaške v St. Lovrenc; Francu Lipeju iz Brežic 15 vagonov pšenice in 10 vagonov koruze; Francu Paherniku 1 vagon koruze iz Vojvodine v Vuhred; Jovanu Dimicu 11 vagonov pšenice in 2 vagona koruze na naslov za Leop. Brüdermana v Konjic; 20 vagonov pšenice, 23 vagonov fižola, 5 vagonov ovsu in 2 vagona ječmena za Gospodarsko zvezo v Ljubljani; Petru Stolišću 29 vagonov pšenice, 29 vagonov koruze, 2 vagona ječmena in 2 vagona ovsu za aprovizacijo Mozirje; Antonu Löschnigu 1 vagon koruze v St. Lovrenc; Stefanu Klunu 100 glav živine za dravsko divizijo; Milanu Klunu 150 glav goveje živine za dravsko divizijo; Petru Mravljaku 1 vagon koruze v Vuhred; Kramskiindustrijski družbi na Jesenicah 20 vagonov moke, 2 vagona masla, 1 vagon fižola in 2 vagona suhega mesa; Pavlu Mertu iz Dobrčevsi 100 komadov prašičev, 50 konj, 10 vagonov koruze, 5 vagonov ovsu, 5 vagonov ječmena in 2 vagona pšenice.

Stanje sladkorne pese na Češkem. »Narodni Listy« poročajo: Stanje sladkorne pese na Češkem je ugodno. Ako bo premog pravočasno na razpolago, se more računati s 6% milijonov meterskih stotov rafiniranega sladkorja, od katerega pride v poštev dve tretjini v izvoz.

Popravek. Tiskarski škrat nam je včeraj serviral imenitno pomoto. V članku »Sokolstvo in politične stranke, in sicer sredi četrtega odstavka je kratkoma preskočil nekaj besed in prevrnil celotni zmisel sestave. Sedmi stavek tega odstavka se ima pravilno glasiti tako: »Prejela nas je opravljena nevelja do ljudi tako slabo vzgojenega značaja, z a to smo mi komaj čakali, ter tudi delali na to, da se zruši gila Avstrija«. — Tudi bolj spodaj je nekaj pomot, ki jih pa čitatelj lahko sam popravi.

Najnovejša poročila.

POLOŽAJ V PREKMURJU.

LDU, Ljubljana, 13. Uradno poročilo o položaju v Premurju ob 17. uri: Naša vojska je zavzela celo Prekmurje v mejah, ki so bile določene od pariške konference. Postavljena je naša vlada. V Prekmurju vlada popoln mir in red. Železniški promet Čakovce-Murako-Središče-Spodnja Lendava je vzpostavljen. Toliko časa, dokler se ne reši vprašanje denarja, ki ga je velika množina ponarejenega, ni dovoljeno nikomur v Prekmurje.

Belgrajski presbiter poroča službeno: Poročilo vrhovnega poveljni-

štva z dne 13. avgusta: Vsled odobrenja mirovne konference so naše čete zasedle dne 12. t. m. oni del Prekmurja, ki nam končno veljavno dodeljeno. Ta zasedba se je izvršila brez boja. Prebivalstvo je oduševljeno dočakalo naše čete.

Ozemlje Prekmurja, ki nam ga je definitivno priznala mirovna konferenca in ki je bilo te dni zasedeno od naših čet, je obseženo v sledečih mejah: (karta 1: 200.000 srpsko izdanje): Izliv Krke v Muro, kota 295, 328, 187, potok Rebele do sela Poradasinci, kota 295, 255, 291, 319, 365 (Katerina), 404 (Srečni), točka na 2 km vzhodno od sela Tanke, kjer se bodo stikale meje Avstrije, Madžarske in Jugoslavije; od te točke proti zapadu črta, katera se bo določila na terenu proti koti 400 med vasi Bonisfalva in Gedoutvar (Osinja) do stare meje med Avstrijo in Madžarsko; potem sledi tej črti na jug do demarkacijske črte proti Stajerski.

VPRAŠANJE JADRANSKEGA PRIMORJA.

LDU. Split, 13. (DDU.) »Corriere Adriatico« od 9. avgusta prinaša od svojega dopisnika iz Rima vesti o položaju in pravi: Naša delegacija je dala razumeti, da bi se zadovoljila z nekakšno kompromisno rešitvijo vprašanja Reke in Dalmacije. Italija bi se odrekla aneksiji, a zahteva, da se v dveh svobodnih državah Reke in Dalmacije zavarujejo italijanska mesta z železnimi garancijami, da ne bodo poplavljeni s hrvatskim prebivalstvom. Jugoslavija pa noče pristati na tako rešitev, temveč zahteva aneksijo Reke in onega dela, ki ga daje Italijanom londonski dogovor. Zdi se, da bi francoska diplomacija podpirala gorenjo rešitev, ki jo zagovarja Tittoni, toda nima dovoljenja od Amerike in Angleške, tako da smo še vedno daleč od rešitve. Glede ureditve svobodne države Reke ne bo težek sporazum med zavezniškimi in ameriško vlado. Težkoča se javlja edino v tem, kaj zahteva Tittoni, da se obvarujejo nekatere posebne pravice za državo Reko kot »corpus separatum«. Kar se tiče Dalmacij, hoče Tittoni, da se ustanovi svobodna država, ki bi ne obsegala samo Zadra in Šibenika, temveč tudi Trogir in Split, ter želi, da bi se zavarovala uprava mest in njihova avtonomija, toda še ni jasno, kaj mislijo o tem zavezniški. Kakor je znano, je

Wilson pristal edino na to, da se stori poseben položaj za Zader in da se nekaj otokov pridruži Italiji. Da bi spremenil svoje mnenje, bi bilo treba pritiska od francoske in angleške strani. To je glavni razlog, zaradi katerega bi imel iti Tittoni v London, a vse kaže, da bo tudi Nutt izkoristil parlamentarne počitnice, da bo odšel v London in konferiral o tem predmetu.

OGRSKA BURŽOAZIJA SE HOČE MAŠČEVATI.

LDU. Budapešta, 12. (DunKU.) V današnji seji ministrskega sveta je minister za pravosodje naznanil, da je državno pravdnštvo uvedlo proti Beli Kuni in tovarišem sodno postopanje in da je napravilo potrebne korake za izročitev komunistov, ki so ubežali v Nemško Avstrijo. Dunajsko policijsko ravnanje se je naprosilo, naj tamkaj internirane komuniste zapre in dožene, kateri komunisti so pribežali iz Ogrske v Nemško Avstrijo. Končno se je minister za pravosodje izrazil, da bo državno pravdnštvo tudi proti članom bivše sovjetske vlade sodno postopalo in da so tozadevni koraki že uvedeni.

AMNESTIJA IN DEMOBILIZACIJA V ITALIJI.

LDU. Milan, 12. (DunKU.) Italijanski ministrski svet se je včeraj bavil v navzočnosti generalštabnega šefa Diaza z amnestijskim dekretom, ki bo v najkrajšem času objavljen. Razpravljal je tudi o demobilizaciji, ki se ima izvršiti še ta mesec v številni letnik 1895.

PREKINJENJE KONFERENC V VERSAILLESU.

LDU. Pariz, 12. (DunKU.) Agence Havas javlja, da se konference v Versaillesu dne 18. avgusta prekinjejo.

»AVSTRIJSKA REPUBLIKA«

LDU. Saint Germain, 12. (DunKU.) Vrhovni zavezniški svet je včeraj sklenil, da se bo držal nazivanja »Avstrijska republika« in da ne bo uporabljal nazivanja republika »Nemška Avstrija«.

SPOPAD MED BULGARI IN FRANCOZI.

LDU. St. Germain, 12. (DunKU.) »Petit Parisien« javlja iz Soluna:

Francoski so se pri Kantiju, Dimotiki in Gümildjini krvavo spopadli z bulgarskimi komitaji, ki so imeli mnogo izgub in bili naposled razpršeni. Francoske izgube so neznatne. Upletili so 20.000 pušk, 20 streljiv in skoro milijon ročnih granat.

BAVARSKI DEŽELNI ZBOR.

LDU. Bamberg, 13. (DunKU.) Bavarski deželni zbor je sprejel ustavo svobodne države Bavarske s 165 glasovi proti trem neodvisnim glasovom.

OBUPUJEJO NAD KOLČAKOM.

LDU. Saint Germain, 13. (DunKU.) »New York Times« javljajo iz Washingtona, da so oficijalni ameriški krogi zelo osupli nad Kolčakovimi neuspehi in da se boje njegovega popolnega poraza. Nikakor pa ne more biti sedaj govora, da bi Združene države priznale Kolčakovo vlado.

VOJNE IZGUBE BELGIJE.

LDU. Versailles, 12. (DunKU.) Po oficijelni vesti iz Bruslja je Belgija izgubila v vojni 982 častnikov in 20 tisoč mož. V celem je imela Belgija mobiliziranih 14.000 častnikov in 365 tisoč mož.

LJUBLJANSKI SODRUGI!

Opozarjamo Vas na nocojšnji diskuzijski večer ob 20. uri v Mahrovi hiši.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Delavska zavarovalnica zoper nezgode za Stajersko in Koroško v Gradcu je nakazala za izplačilo rent začasni delavski zavarovalnici v Ljubljani za vse rentnike, ki bivajo v Jugoslaviji in imajo dobiti od nje rento. Ljubljanska začasna delavska zavarovalnica bo še tekom tega meseca nakazala po poštnem šeku rente tem opravičencem.

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Strojni blansirer in falcer
se sprejmeta v tovarni usnja
Herman Berg v Mariboru.

Izjava.

»Male Novice« z dne 24. julija 1919 prinašajo sledečo notico:

»Sprevednik Krajnc, stanujoč v Krčevini št. 203 troši neresnične govorice o Celovcu in o gibanju vojaštva. Moža, ki je zagrizen socialni demokrat, opozarjamo, naj bo tih, sicer mu bodo njemu na neljub način zamašili usta. Gosp. Krajnc je najbrž radi tega tako hud na Jugoslavijo, ker so mu g. financarji pri duhanu prekrizali račune.«

Podpisani imenujem pisca te notice podlega lažnjivca, dokler mi tega ne dokaže.

Maribor, 12. avgusta 1919.

Krajnc, sprevednik.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir.
Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hilsnerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršite v vsenačrtne stavbene inženirske stroke.

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Sprejmeta se

dva čevljarska pomočnika

za fino delo in vajenec za čevljarsko obrt. — Josip Prešeren, čevljarstvo, Ljubljana, Sp. Šiška, Celovška c. 82.

Agitirajte za naše časopisje!

Vsem članom konsumnega društva in drugim sodrugom, ki stanujejo v Mariboru ali pa jih pripelje pot tja, naznanjam, da sem prevzel dne 13. avgusta

v Mariboru v Delav. domu (Volksheim) Berggasse 4

gostilno
zadruga »Volksheim« (Delavski dom).

Kot dolgoletni večak v gostilniški stroki zagotavljam cenjene obiskovalce, da bodo našli pri meni vsikdar ne samo prijateljski krog somišljenikov, ampak tudi točno in solidno postrežbo.

Frane Marija Kos.

Strojniki, izprašan kurjač, za vsa strokovna popravila, išče službo. Ponudbe upravi lista.

Gostilna

se prevzame v najem ali kupi. Prednost ima industrijalni kraj, vendar se upošteva tudi dežela.

Ponudbe pod »Skrbna gospodinja« poštnoležeče Laško.

Sprejme se dobro izvežban pečarski pomočnik

samostojen delavec za postavljanje peči in štedilnikov. Plača po dogovoru.

Ivan Zaplotnik, pečar
Radovljica.

1 mizar, ki je vajen izdelovanja zabojev in

1 tovarniški klepar
se takoj sprejmeta.

Ponudbe je nasloviti na »Kranjska tvornica za željezo in bravarstvo« v Kamniku.

Angleška čudotvorna mast

hladi, čisti, mehča, izvleči tuje tvarine, prepreči zastrupljenje krvi in operacije. Vpošilja samo proti predplačilu franko K 8-80 za 1 dozo lekarna Thierry-ja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani R. Sušnik, Marjina trg št. 5 in vse druge lekarnice.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Poziv k upisovanju novih delnic.

Redni občni zbor je dne 5. maja t. l. zaključil na temelju dovoljenja deželne vlade, da zviša delniško glavnico

od K 15.000.000— na K 20.000.000—

z izdajo 12.500 novih delnic v nom. znesku K 5.000.000—

in je pooblastil upravni svet, da določi po svojem prevdanku rok in način izdaje novih delnic. Upravni svet je na podlagi tega pooblastila sklenil, razpisati subskripcijo pod sledečimi pogoji:

1. Upisovanje se vrši od 1. do 31. avgusta t. l.

- pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru;
- pri Živnostenski banki v Pragi in vseh njenih podružnicah;
- pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku;
- pri Hrvatski zemaljski banki v Osijeku in vseh njenih podružnicah.

2. Od 12.500 novih delnic a K 400— nom. v skupnem znesku K 5.000.000— se prepusti dosedanjim delničarjem 9.375 komadov, in sicer v razmerju na 4 stare 1 novo po K 650—, plačljivih na enkrat najpozneje do 31. avgusta t. l., več 5 % obresti od nom. K 400— od 30. junija 1919 do dne plačila.

Ostalih 3.125 delnic se ponudi drugim reflektantom po K 800— za komad, več 5 % tekoče obresti od nom. zneska K 400— od 30. junija 1919 do dne plačila, proti takojšnjemu plačilu.

Ljubljana, 21. julija 1919.

3. Nove delnice bodo opremljene s kuponom za II. semester 1919 in bodo deležne polovice čistega dobička za I. 1919.

4. Pri upisovanju se morajo predložiti v navedenem roku plašči starih delnic subskripcijskim mestom v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic iz zadnje emisije, katerih oddaja vsled tehničnih zaprek še ni bila mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih pri-glasnic in začnih potrdil o plačanih delnicah.

5. Ažijski kurzni dobiček od novih delnic se po odbitku stroškov in kolektivne pristojbine uporabi za ažijski rezervni fond banke.

6. Proti vrnitvi začnih potrdil se bodo nove delnice tekom meseca januarja 1920 izročile subskribentom.

7. Reparticijsko delnic za nedelničarje si pridržuje upravni svet, toda v prvi vrsti se bodo upoštevali oni subskribenti, katerim pri zadnji emisiji ni bilo mogoče dodeliti polnega števila upisanih delnic.

Upravni svet
Ljubljanske kreditne banke.